N^ro 20.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 8. GRUDNIA ROKU 1797 W PIĄTEK.

z Wiednia 22 Liſtopada.

Zawczora przybył do naszey Stolicy goniec *Francuzki* z urzędową wiadomością, iż Direktoryat ratifikował wszyſtko, cokolwiek w *Udine* umówionym zoſtało między Pełnomocnikami Cesarſkiemi, a RPtą. Obustronne zaś ratifikacye będą zamienione w *Raſtadzie*. Kuryer oddawszy depesze Miniſtrowi zagranicznych intereſsów, żądał niezwłocznie bydź zaprowadzonym do *Hrabiego de Cobenzl*, chociaż ten znaydował się na obiedzie u *Arcy-Xiężny Kryſtyny*; któremu tamże oddał liſty do niego adreſsowane.

Czekamy teraz niecierpliwie ogłoszenia warunkow pokoiu, które iuż w krótce naſtąpić powinno. Tenże goniec *Paryſki* przyniosł wiadomość, iż władza RPtey wykonawcza potwierdziła wszyſtkie układy poczynione tymczasowie z *Rzeszą Niemiecką*; zkąd wnosić należy, że naſtępuiący bliſko w *Raſtadzie* Kongres potrwa niedługo. *Cesarzowa Jmść* temi dniami zapadła nieco na zdrowiu; dla tey przyczyny *Margrabia de Gallo Neapolitańſki* Ambaſsador wyieżdżać maiący do *Neapolu*, wſtrzymał był podróż swoię.

Lecz iak tylko Monarchini lepiey mieć się zaczęła, Margrabia nasz opuścił d. 19. z Synowcem swoim i Sekretarzem; kilka miesięcy zabawiwszy u Dworu Króla Jmości *Dwóch Sicili*, do *Wiednia* na Poselſtwo ma powrócić; inni iednak utrzymywać nie przeſtaią, iż obeymuie doſtoyny urząd *Wice Króla Sicilii*, a na przyszłą wiosnę zacznie mieszkać w *Palermo*. Liczne diwizye woyſk *Auſtryackich*, które należą do przedniey ſtraży armii *Włoſkiey* pod Kommendą Generała *de Terzy*. d. 11 kilką kolumnami pomknęły się do *Friulu* dawniey *Weneckiego*.

W tey Prowincyi znayduie się teraz bardzo mało woyſk *Francuzkich*; cokolwiek ich było zgromadzonych nad granicą *Auſtryackiego* Państwa, uprowadzili Generałowie do *Lombardyi za Adigę*; część znaczna zaięła *Wenecyą* i iey okolice. Wnosić należy, że Republikanie nieprędko ieszcze wynidą z Prowincyi *Weneckich*, Cesarzowi Jmci traktatem odſtąpionych, z przyczyny wielkich magazynow, które w tych ſtronach zebrali, które wypróżnić zamyślaią. *Arcy-Xiąże Ferdinand* z *Neuſtad* wyieżdża do *Trieſtu*, gdzie całą zimę ma przepędzić.

Mówią iż *Xże Modeńſki* niechce przyiąć ofiarowanych iemu dzierżaw *Auſtryackich w Szwabii*, w zamianę Xięſtwa utraconego we *Włoszech*. Z drugiey ſtrony wieść biega, iż woyſka *Neapolitańſkie* na końcu zeszłego miesiąca zaymowały Xięſtwo *Benewentu*; a Korpus liczący 10 tyś: żołnierza daley ieszcze się posunoł. *Cesarz Jmć* pragnąc iak nayrychley przynieść ulgę wyniszczonym Prowincyom *nad Renſkim*, roſkazał przełożyć rządowi *Francuzkiemu*, ażeby wraz po zagaieniu w *Raſtadzie* Kongreſsu, woyſka z nich uſtąpiły: zoſtawuiąc tylko potrzebne ſtraże na granicach.

Nikt u nas nie wątpi, przeczytawszy zwłaszcza *reſkript Cesarza Jmci* do Seymu *Ratisbońſkiego*, że *Rzesza Niemiecka* w całości zachowana będzie, i dawną zachowa Konſtitucyą. *Hrabia de Cobenzl* wybiera się w podróż do *Raſtatu* dla dokonania chwalebnego dzieła pokoiu przez zamianę ratifikacyi. Plan lotteryi kraiowey wkrótce ma bydź ogłoszony. Wsławiony w Kampaniach nad *Renem* Podpółkownik *Williams* przybywszy do *Trieſtu*, obioł naywyższą kommendę nad ſtatkami zbroynemi, które się w tym porcie znaydowały. Roboty około szańcow i fortifikacyi mieyſkich nie uſtaią.

z Londinu 17. Liſtopada z Gazety Berlinſkiey.

Flotta pod Komendą *Lorda Bridport*, nabrawszy świeżey żywności, powróciła do brzegów *Francuzkich*. Nie bez przyczyny rozumiemy, że wiadomość o rozbroieniu woiennych w porcie *Breſt* okrętow, daleka ieſt od Prawdy; umyślnie onę rozſiewał nieprzyiaciel. W naszych portach czyniemy wielkie przygotowania do wyprawy taiemney, powiadaią iż proiekt *P. Pitt* na zebranie ſumm potrzebnych do przyſzłey kampanii, na tym iedynie zależy, ażeby Obywatele podatki niektóre zapłacili razem na trzy lata; i dobrowolną ſkarbowi pożyczkę dali.

Pod czas oſtatniego poſiedzenia, gdy w Izbie niższey *Oppozycya* Miniſtrom wymawia-

i

a, iż do pokoiu fkłonić fię nie chcieli „ Francya, rzekł pierwfzy Minifter, zerwała negocyacye; iéy zatym przypisać należy, wfzyftkie niefzczęścia, które woyna za fobą prowadzi. Nie mogliśmy Miniftrowie, zciągać rękę do podpisania traktatu, któryby honor narodu całego, i niepodległość W. Britańnii na los wyftawiał. Znam doſkonale, iż dla dobra, dla miłości pokoiu, trzeba z fiebie czynić naywiękfzą ofiarę.

„ Otoż ofiarowaliśmy" wrócić *Francuzom Martinikę, Tabago S. Lucie Pondichery Chondernagor* połow ryb na brzegach *Terra nowa*, wyfpy *S. Piotra* i *Miguelon*. Y cóż przecie nam zwracać mieli nic zgoła. Komu tyle zdobyczy chcieliśmy odftąpić? Oto Mocarftwu, którego flotty dla tego iedynie ukazywały fię na *Oceanie*, ażeby naſzym zwycięftwo dawały; narodowi, którego żegluga, rękodzieła, handel i kredyt upadły. Było żądaniem naszym, ażeby *Hiszpania W. Britańnii* uftąpiła wyfpę *S. Tróycy* w zamianę części *S. Domingo* którą dotąd trzymamy.

„ Jakimże fposobem odrzucić może ten warunek *Monarchia* upadaiąca pod ciężarem klęſk fwoich? Przyrzekaliśmy ieſzcze wrócić *Hollendrom* ofady, bez których handel narodu obeyść fię nie może; te tylko chcąc zatrzymać, które w politycznych względach im nieużyteczne, gdyby fię *Francuzom* doftały, mogą bydź gróźne nafzym osadom i *Hollenderſkim w Indyi wſchodniey*. Takie zaś propozycye czyliż nie są niezapartym dowodem umiarkowania naszego, i ſzczerey ſkłonności do pokoiu? Czyliż przynaymniey nie należało, ażeby *Francya* fwóy proiekt ukazał.?

„ Cóż przecie uczynili, Miniftrowie Rzeltey pełnomocni? Domagali fię zwrócenia wfzyftkich od nas zdobyczy. To zaś bydź ieſzcze miało warunkiem tylko przedugodnym; po którego przyięciu zezwalali na rozpoczęcie negocyacyi, podobnoż ieft czynić taką propozycyą? cóżby rzekli *Francuzi*, gdyby rzecz im była z narodem zwyciężonym, i pokornie żebrzącym pokoiu, u dumnego zwycięzcy? każdy więc łatwo fię przekona, iż nieprzyiaciel nie chce z nami zawierać przymierza pod żadnym warunkiem.

„ Czegoż więc pragnie? Przenieść do nas zasadę fwoiey wolności, zniſzczyć morſką *W. Britańnii* fiłę, nasz handel, prawa, Tron, i Konftytucyą. Nie przyftoi zapewne *Anglikom* lękać fię nikczemnie pogróżek iego. Bądźmy, czym byliśmy od wieków mężnemi, i ftałemi; a ieśli chcemy zachować pomyślność rządową, która nam zaszczyt czyniła do tych czas przed obliczem narodom *Europeyſkich*, czyńmy iak przyftoi Reprezentantom narodu wielkiego ślubuiąc zwyciężyć lub zginąć w obronie religii, praw i fwobod Króleftwa.

z Paryża 17 *Liſtopada z Gazety Berlińſkiey.*

Reprezentant *Leborgne* w rapporcie swoim o wyspie S. *Domingo*, umieścił niektóre wiadomości względem ftanu części oney, która przedtym należała do *Hiszpanow*. Kray cały, powiada, rozciągaiący się od *Santo Domingo do Cap* dziki iest prawdziwie i nieuprawny; wszędy iednak piękny i miły. Niezmierzone okiem równiny, przerzynaią liczne rzeki i ftrumienie. Góry okoliczne okryte są lasami naywybornieyszem, i w których znayduie się doftatek wielki drzewa szacownego w *Europie*, z gatunkow lub koloru; naywięcey zaś zdatnego do budowli okrętowey.

W tychże górach znaydują się kopalnie żelaza, miedzi, złota i srebra. Obywatel *Giroud* członek *Inſtitutu* narodowego znalazł żyłę *platiny*. W rzece *Santo-Yago*, którey źrzódło 70 mil odlegle iest od morza, znayduią się cząftki złota. *Hiszpani* bardziey się dotychczas zatrudniali zbieraniem onych, niżeli trudnieyszą i więcey pracy wyciągaiącą uprawą trzcin cukrowych, kawy, indiehu, bawełny; z którey, maiąc zwłaszcza ziemię rodzayną i bardzo żyżną, mogliby zbierać naywiększe doftatki.

Kray zaś cały napełniony iest bydłem rozmaitego rodzaiu; koni i mułow wielkie ieft mnóftwo; innych bogactw nie znaią mieszkańce naymaiętnieysi. *Hiszpan* ogrodziwszy pięć lub sześć naywięcey morgow ziemi, na śrzodku ftawia chałupę, i iuż mu na niczym nie zbywa. Dla opędzenia własnych potrzeb, nie dla zasilenia handlu, zbiera cokolwiek bawełny, cukru, kawy, ryżu, i owocow; zasiew nayniedbalszy, przynosi mu zyſk ftokrotny; tak wielka iest gruntow dobroć. W tym kraiu prawdziwa szczęśliwość mieszka.

O iak wiele familii osadzić możnaby na tey uprzywileiowaney ziemi! Nie trzeba tam łożyć nakładow na osuszanie bagniſk i błota; powietrze zdrowe ieft i pogodne. *Santo Domingo* iest dość wielkie miafto i dobrze zabudowane. Wiele duchownych osob płci oboiey z niego się wyniosło. Gdy się Generał *Rigaud* w *Cayes* zbuntował, dwa tysiące familii z tamtąd tu się przeniosłszy, handel i przemysł wprowadziły. Ludność kraiu przedtym *Hiszpańſkiego* wynosić może dusz 180 tyś:

Pracuią teraz nad urządzeniem *telegrafu* od *Strasburga* do *Paryża*, ażeby Direktoryat iak nayprędfzą mieć mógł wiadomość o negocyacyach w *Raſtadzie* rozpocząć fię maiących. Kafsa armii *Włoſkiey* przeſłała iuż fummy potrzebne na utrzymanie legacyi *Francuzkiey*. Rząd nasz zezwolił na wypuszczenie z niewoli Kommodora *Sidney Smith*; 4. tyfiące maytkow *Anglicy* daią w zamianę. Pierwfza klafsa jnftitutu narodowego zgromadziwfzy fię na elekcyą trzech Kandidatow, z których ieden ma obiąć mieysce Direktora

Carnot, pierwszym obrała Generała *Buonaparte.*

Rzadkiey i dawno niewidzianey mgły przykład mieliśmy w *Paryżu* d. 13. o godzinie z rana 4. tak była grubą, iż o 3. przed sobą kroki nic nikt nie widział; później tak się zagęściła; iż światło latarni i pochodni nie mogło bydź dostrzeżone. W ciemności nie dziw iż się zdarzyło wiele przypadkow, ktòrym nie zapobiegła policya człowiek upadł do *Sekwany* i utonoł, podobno nie ieden. W wielu mieyscach roztrąciły się połazdy, inne wywracaiąc się przechodzącym kalectwo przyniosły. Złodzieie i zbòycy korzystaiąc z tey okoliczności, naprzykrzyli się Obywatelom; niektórych pochwycono.

Wielorakie doniesienia względem teraznieyszego stanu Departamentow południowych i zachodnich, iedne drugim się przeciwią. Raz mòwią, iż woyna domowa tam się zaczeła; twierdzą pòźniey, że spokoyność zupełnie iest przywrócona. Jak pierwszym tak też drugim wierzyć nie można; obie strony rzecz powiększaią; naypewniey więc, że zamieszania ani są nazbyt straszne, ani uspokoione zupełnie. Direktoryat przełożył Radom narodowym potrzebę ustanowienia handlowych tribunałow w *Gand Liege* i *Anwers.* Poseł *Turecki* żalił się przed Ministrem interesow zagranicznych, iż *Francuzi* obiecuią wolność *Grekom i Egipcyanom.*

z Lisbony 23. Października z Gazety Frankfortskiey.

Przybył do naszey, Stolicy *Francuz Matthieu,* ktòrego rozumieią bydź Agentem Direktoryatu *Paryskiego.* Bywa dość często u Ministra stanu *Pinto de Souza*, i Sekretarzs *d' Aranio.* W kilka dni po weyściu do portu eskadry *Lorda S. Wincent,* zawinely dwa okręty liniowe prowadzące 40. statkow przewozowych lub kupieckich. pierwsze przywiozły nieco wòyska *Angielskiego,* i wiele ammunicyi.

z Rzymu 28. Października z Gazety Frankfortskiey

Rano wczora Ambassador *Francuzki Buonaparte* miał audiencyą u *Oyca S.* na ktòrey doniosł o podpisanym pokoiu między Cesarzem Jmcią i Rzpltą. *Oyciec S.* uczynił liczną promocyą w wòysku swoim. Arcy Biskup *Sewilli Despuig* udał się w drogę do *Madritu.*

z Genui 8. Listopada z Gazety Frankfortskiey.

Obywatel *Lupi* wchodzący do rządu tymczasowego, wczora wyiechał do głòwney kwatery armii *Francuzkiey*: maiąc przełożyć Generałowi *en Chef* konieczną potrzebę, ażeby Konstytucya *Liguryiskiego* narodu iak nayrychley była ukończoną. Jnny Poseł *Bertucioni* udać się ma do *Rastadu*, dla utrzymania interessow Rzpltey na przyszłym Kongressie. Spodziewamy się wkrótce przybycia do nas Posła *Cisalpińskiego.*

z Udine 29. Października z Gazety Leydeńskiey.

Czekamy ieszcze na ratifikacyą traktatu w *Campo Formio* podpisanego. Nim ta nastąpi, wszystko w naszych stronach dzieie się po dawnemu *Francuzi* do tych czas nieustąpili z twierdz *Palmanuova* i *Osopo,* które nie wprzòd, według odgłosu powszechnego, wydane bądą *Austryakom,* aż z swoiey strony dopełnią wszystkie warunki umòwione względem przyszłego pokoiu z *Rzeszą Niemiecką* Generał *Fiorella,* którego *Buonaparte* naznaczył naywyższym Kommendantem woysk *Cisalpińskich,* rodem iest *Korsykanin.*

z Mediolanu 9 Listopada z Gazety Frankfortskiey.

Widzieliśmy niedawno wieżdżaiących do naszey stolicy 6 deputowanych *Weneckich*, krórym zlecono przełożyć Generałowi *Buonaparte* życzenie wspòł-ziomkow swoich; według powieści, większa ich część pragnie zatrzymać rząd demokratyczny. Lecz Generał *en Chef* zamiast odpowiedzi, ukazał Posłom proklamacyą Direktoryatu *Paryskiego*, potwierdzaiącą traktat zawarty z Cesarzem. Deputowani iednak stosuiąc się do roskazow municipalności tymczasowey, trwaią w swoim przedsięwzięciu. Jak się rzecz zakończy nie wiadomo.

Twierdzą niektòrzy iż *Battaglia i Dandolo* offarowali Generałowi *Buonaparte* 18 millionow i 18. tyś: żołnierza na popieranie woyny. Nasz Direktoryat d. 3 doniosł urzędownie całemu narodowi o podpisanym pokoiu, i onego warunkach, ktòre się ściągały do *RPtey Cisalpińskiey.* Wyliczaiąc Kraie do składu oney dzisieyszego wchodzące, nie przepomniano *Valteliny,* chociaż o tey nic w *Campo Formio* nie rzeczono. Naostatek Direktoryat zachęciwszy obywatelow do praw zachowania, oznaymuie, iż wkròtce rząd i konstitucya ukończone będą, ściste związki między RPtą *Cisalpińską i Francuzką* zawarte, wolność handlu zapewniona.

Buonaparte, iakeśmy się spodziewali, wraz do *Mediolanu* przyiechawszy, myślić zaczoł o dokonaniu co ieszcze u nas widział niedostatecznego, Kray *Cisalpiński* podzielono na Departamontow 20 w obszerności sobie rўwnych. Obywatele onych wkrótce zwołani na zgromadzenia pierwiastkowe, obiorą reprezentantow do Rady. *Birago,* który dotąd piastował urząd Ministra sprawiedliwości, udał się do *Genui* dla umòwienia niektórych interessow z rządem *Liguryiskim*; te dokończywszy postować będzie u Dworu *Rzymskiego.* Kładniemy tu nazwiska Departamentow naszych, ich stolice, i ludność.

Adda. Stolica *Lodi* i *Crema* na przemianę co dwie lecie dusz - 160 t.

Alpy.	St. Maſsa Carrara.		71 t.
Padusa.	St. Cento		96.
Po wyż.	St. Cremona		204.
Po niż.	St. Ferrara		155.
Benaco.	St. Desenzano		150.
Cruſtolo	St. Reggio		173.
Liamone	St. Faenza		175.
Lario.	St. Como		137.
Mala.	St. Brescia		191.
Mincio.	St. Mantua		124.
Góry.	St. Lecco		160.
Olone.	St. Mediolan		194.
Panaro	St. Modena		211.
Reno	St. Bononia		200.
Rubicon.	St. Rimini		150.
Serio.	St. Bergamo		196.
Tesin.	St. Pavia		156.
Oglio.	St. nie neznaczona		170.
Verbans	St. Varese		166.
Ludność 20 Departamentow.			3,239,000.

Tymczasowy rząd w *Sondrio* wyrok ogłoſił zrywaiący dawne związki między *Valteliną* i kraiem *Grisonow*. Wyliczywszy wſzyſtkie pretensye mieſzkańcow, nakazuie konfiſkatę maiątkow które dotąd nie były narodowemi, w powiatach *Valteliny Chiavenna i Bormio*, zalecaiąc urzędnikom kraiowym tak ruchome iako też nieruchome zpisać w dniach 10. Ci zaś którzy pieniądze u *Grisonow* pożyczyli, w przeciągu trzech dni donieść o tym maią rządowi. Mamy nadzieię, iż *Buonaparte* nie oddali ſię ze *Włoch*, nie urządziwszy zupełnie RPtey. Wóyſka *Cisalpinſkie* bydź maią znacznie powiększone.

z *Wenecyi* 10. *Liſtopada z Gazety Berlinſkiey.*

Dnia wczorayszego zoſtał w mieście naſzym ogłoszyny traktat pokoiu między Ceſarzem Jmcią i *RPtą Francuzką*. Nic nam teraz nie zoſtało, iak tylko czekać w milczeniu wykonania warunkow obeymuiących *Wenecyą*, i wkroczenia wóyſk *Auſtryackich*. Poglądamy teraz na municipalność tymczasowę z naywiększą pogardą; chociaż członki oney nayzłośliwsze z miaſta iuż uſtąpiły. Od braliśmy wiadomość, iż Deputowani, którym do *Paryża* iachać zalecono, rozkaz odebrali od Generała *en Chef* zatrzymać ſię w *Mediolanie*.

Gdy zaś nieposłuſzni wyraźnemu zaleceniu udali ſię w dalszą podróż, *Buonaparte* gonić ich roſkazał, i zwrócić do *Mediolanu* gdzie też zoſtaią w areszcie. Głoszą, iż kazano im zdać rachunek z adminiſtracyi; rzecz tym trudnieyſza dla obwinionych, iż municipalność znaczne ſummy wyſłała zagranicę. O Deputowanych *Widiman i Armano* żadney nie ma wiadomości; mówią niektórzy iż ia dąc do *Mediolanu* zoſtali zamordowani. Nie tylko zaś wyżſi urzędnicy oddalaią ſię z miaſta; ludzie nawet niższego ſtanu, co do rewolucyi należeli rozbiegaią ſię w różne ſtrony.

Wielu takich *Francuzki* Kommendant areſztować kazał, innych z miaſta wygnano. Rozwiązało ſię towrzyſtwo *inſtrukcyi patriotyczney*, municipalność chociaż ſię dotąd zgromadza na obrady. przed nienawiścią ludu zchronić ſię pochwili będzie przymuszona. General *Serrurier* nakazał wſzyſtkim cudzoziemcom uſtąpić z *Wenecyi* w 24. godzinach. Przecie chociaż bliſka rządu odmiana nieſpokoynością napełnia umyſły, nie doznaiemy w mieście żadnych rozruchow. Tych lękać ſię w *Padwie* należy, gdzie duch demokratyczny mocno ſię wkorzenił. *Creato i Savonarola*, Obywatele uſiłuią wſzelkiemi śrzodkami lud zapalić i do buntu namówić.

z *Wenecyi* 10. *Liſtopada z Gazety Leydeńſkiey.*

Francuzi poſtępuią z miaſtem naszym iak zwykli zwycięzcy. Maią ſię zawsze na oſtróżności Kommenderuiący General *Serrurier* roſkazał zupełnie uprzątnąć wielki rynek *S. Marka*, ażeby w przygodzie nieprzeyrzaney nic wóyſkowych obrotow tamować nie mogło. Rozebrano więc amfiteatr, ołtarz, ruſztowania, &c. niedawno zrobione na obchod załobny zmarłego Generała armii *Sambry i Mozy*; którego pamiątce nie tylko *Francużkie* ale nawet *Weneckie* wóyſka i gwardye narodowe cześć prawem przepisaną oddawały.

Kto chce i umie przypatrywać ſię ludzkim namiętnościom, niech teraz przybędzie do *Wenecyi*. Znaydzie tu rewolucyoniſtow pogrążonych w ſmutku głębokim. Niedawno ieſzcze paśli ſię nieomylną prawie nadzieią, korzyſtaiąc z zamieszania kraiowego, pośieść pierwsze i zyſkowne urzędy, iak w rządach demokratycznych bywać zwykło. Ich zaś przeciwnicy cieszą ſię iawnie z tey przemiany. Jeżeli ſtarodawny rząd *Wenetow* upaść muſiał, maią ſiebie w tym Przynaymniey za ſzczęśliwych, iż przechodząc pod Auſtryackie berło, wolni są od przemocy nieznośney. Obywatelow równych lub niżſzych od ſiebie.

Nie tai ſię Szlachta *Wenecka*, z iakim ukontentowaniem pogląda na bliſki upadek rządu nowego, który iey był nieznośnym dla swoich zaſad, i osob z których ſię ſkładał. Powſzechne ieſt rozumienie, iż Deputowani do *Paryża i Mediolanu* wyſłani, dla tego iedynie przyięli na ſiebie nie podobną do uſkutecznienia negocyacyą ażeby mieć przynaymniey pozorną przyczynę do wyiechania z Oyczyzny, niosąc zdania ſwoie, na dzieie i proiekta do takich kraiow, gdzie bydź mogą lepiey przyięte niżeli pod panowaniem *Auſtryackim*.

Niektórzy z rewolucyoniſtow, którzy ieszcze mieszkaią w *Wenecyi*, czynią co mogą utrzymuiąc w sercu ſtronnikow swoich zwodnicze nadzieie; umówiwszy się z rewolucyoniſtami *Mediolańſkiemi*, wynayduią i rozsiewaią pogłoſki wbrew przeciwne prawdzie, odgłosowi, i wiadomościom publicznym; między innemi chodzą po ręku przez nich zrobione warunki traktatu, na mocy których Państwa *Weneckie*, w zupełney iak przedtym były całości swoiey, z przyłączonemi do nich Legacyami Papieſkiemi.

Nro 20.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 8. GRUDNIA ROKU 1797. W PIĄTEK.

Kontynuacya z Wenecyi.

Składać maia RPtę od *Cisalpińskiey* oddzielną, która *Włoską* nazywać się będzie. Lecz takim basniom nikt iuż nie wierzy. Nie mamy dotąd żadney odpowiedzi od Generała *Buonaparte* nawet względem zwrócenia armat, broni, &c. zabraney z arsenału naszego. Ten, iak powszechnie wiadomo, był iednym z nayporządnieyszych w *Europie*; dziś ledwie mamy czym uzbroić kilkaset żołnierza.

z Rastadu 18 Listopada z Gazety Berlińskiey.

Miasto nasze od roku 1771 prawie opuszczone, dziś tak się ludem rozmaitym napełniło, iż przybywaiących trudno iest umieścić. Deputacya Rzeszy Niemieckiey w zupełnym komplecie tu się znayduie: Posłowie Elektorow, Xiążąt i miast wolnych czekaią otwarcia Kongressu; oczekiwamy codziennie Ministrow *Cesarskiego*. *Austryackiego*. i *Bawarskiego Hrabia de Fersen* od kilku dni przybyły, według zdania niektórych, piastować będzie dostoyny urząd Króla Jmci *Szwedzkiego*, iako Gwaranta *Westfalskich* traktatow. Armii *Włoskiey* Generał *Murat* zawczora przyiechawszy, zatrudniać się zaczoł przygotowaniem mieszkania Generałowi *en Chef Buonaparte*.

Znaleziono pilnie szukaiąc opisanie obszerne, iakim sposobem i porządkiem r. 1714 odprawił się w mieście naszym ziazd walny, gdy *Xiąże Eugeniusz i Marszełek de Villars* po zakończoney woynie o sukcessyą *Hiszpańską*, imieniem *Karola 6 i Ludwika 14* traktat pisali, rozumiemy, iż tego porządku Ministrowie Pełnomocni teraz trzymać się będą; zatym iedne skrzydło zamkowe zaymie legacya *Francuzka*, drugie *Cesarska*; śrzodek na Konferencye wolny zostanie. Napływ ciekawych cudzoziemcow iest nadzwyczayny; drogość na wszystko wielka, dla rozrywki będą dawane rozmaite widowiska; Aktorowie *Francuzcy z Strasburga* przybędą.

Dnia dzisieyszego, kilku ieszcze Deputowanych z *Rzeszy* przybyło; za niemi wkrótce przyiechali Pełnomocnicy RPtey *Francuzkiey Treilhard i Bonnier*. Generał *Buonaparte* spodziewany iest na dzień t. m. 20. Jedzie tu z małżonką i bardzo licznym dworem.

z Hagi 14. Listopada z Gazety Berlińskiey.

Na ostatnim posiedzeniu zgromadzenia narodowego, po długich sporach zalecono Deputacyi interessow zagranicznych, azeby się wytłómaczyła, dla czego Admirałowi *de Winter* kazano wynieść pod żagle w czasie niesposobnym do żeglugi; z tym warunkiem ieżeli wyiawienie przyczyn i pobudek nie będzie szkodliwe interessom RPltey niektorzy z kupcow naszych odebrali wiadomość, z *Batawii* 15. Maia; iż pozostałe *Hollendrow* morskie siły złączywszy się z okrętami *Francuzkiemi*, które z *Isle de France* przybyły, gotowały do attakowania nieprzyiaciol.

D. 18 Zgromadzenie Narodowe na wczorayszym posiedzeniu, większością głosow 70 przeciw 16 postanowiło. iż wszystkie RPtey okręta uszkodzone lub nadpsute będą naprawione, nowe zaś zbudowane i uzbroione; Kommissya zaś do interessow morskich wyznaczona iak nayrychley doniesie Prawodawcom, iakie na to koszta potrzebne. Według proiektu Obywatela *Castele* skarb publiczny na wydatki narodowe zatrzyma 8 od 100 każdemu obywatelowi maiącemu więcey nad 300 złotych dochodu rocznego. Narod Zydowski podał prozbę, ażeby zgromadzenie wstawieniem się swoim w *Rastadzie* wyiednało ulgę żydom *Niemieckim*, *Batawskich* zaś od pokrzywdzenia zasłoniło.

z Manheym 18 Listopada z Gazety Frankfortskiey.

Hrabia de Fersen przeieżdżał niedawno przez miasto nasze zmierzaiąc do *Rastadu*. Tamże śpieszy Hrabia *de Preysing* Poseł Elektora Jmci *Bawarskiego*. *Arcy Xiaże Karol* dziś rano udał się w podróż do *Wiednia* z Generałem *de Bellegarde*. Generał Artilleryi Hrabia *La Tour* przybył do naszego miasta; w niebytności *Arcy-Xcia* mieć będzie naywyższą kommendę woysk *Austryackich* nad *Renem* stoiących.

z Berlina 23. Listopada z Gazety Berlińskiey.

Wczora przed południem stanu Ministrowie, i wszystkie Departamenta zgromadziły się

w zamku na wykonanie przyfięgi. Król Jmc maiąc przy fobie Generał Adiutantow *de Zaftrow Kockritz* przybył do fali audiencyonalney. Konsyliarz *Marconuay* czytał rotę. Naftąpił potym u Króla Jmci wielki obiad, na który zaprofzono wfzyftkich Xiążąt Monarszey familii, wfzyftkich ftanu Miniftrow, i wfzyftkich Generałow *Landgraw Hessen-Casselfki Xże d' Anhalt Dessau Hrabia de Stolberg, i Xże Wilhelm Brunswicki* przybyli do tey Stolicy.

D, 28 Królewic Jmć *Henryk* przybył do naszey ftolicy z *Kheinsbega*, Xiąże Panuiący *Brunswicki z Brunświku*, Xiąże Kurlandzki z Sagan, Xże *Anhalt Plejs'* z Wrocławia.

z Semlina 2 Liftopada z Gazety Frankfortfkiey.

Jak tylko pamięć ludzka zasięgnąć może, woda w rzekach Królestwa *Węgierfkiego* nigdy tak małą nie była. Na rzece *Theiss* ładowne baty iść nie mogą. *Sawa i Drawa* ledwie maią w korycie cztery ftopy głębokości: *Dunay* nawet w niektórych mieyscach tak ieft miałki, iż ftatki zatrzymać się musiały czekaiąc aż woda przybędzie.

Obięcie na rzecz Cesarza Jmci *Dolmacyi Weneckiey* i kraiu *Montenegro* przez woyfka *Auftryackie*, nie podobało się *Muzułmanom.*

Obawiaią się, żeby Chrześcianie w *Bosnii* mieszkaiący nie weszli w ścifle związki z *Montenegrinami*; co większa *Turcy* z Baszow swoich nieukontentowani mogą łączyć się z niemi, byleby mieli sobie zaręczoną wolność sprawowowania obrządkow religii. Niektórzy Muzułmani którzy się u nas znayduią, powiadali, że *Bośniacy* wzywali Generała *Ruckavina*, ażeby zaioł ich Prowincyą. Lecz ta wiadomość potwierdzenia potrzebuie.

z Strasburga 17 *Liftopada z Gazetu Frankfortfkiey.*

Powiadaią, iż Generał *Buonaparte* przeiechał *incognito* przez miafto nasze do *Raftadu*. Wczora Pełnomocnicy RPtey *Treilhard i Bonnier* tu ftaneli; dziś udadzą się na mieysce Kongrefsu. z *Bazilei* donoszą, iż obywatele doliny *Misox* graniczący z *Valteliną*, wyflali Deputowanych do *Mediolanu*, prosząc, ażby Kray ich mógł bydź przyłączonym do *RPtey Cisalpińfkiey.*

D O N I E S I E N I E.

Gdy zbliża się termin, w którym każdy życzący sobie, w Roku naftępuiącym trzymać Gazety, oznaymić powinien, jakie mieć chce, i Prenumeratę na takowe złożyć: zaczym uwiadamia się Wszyftkich życzących mieć Gazety Peterzburfkie, w języku Rofsyifkim, lub Kuryera Litewfkiego, w jezyku Polfkim, aby adresowali się o takowe, do Expedycyi Gazetney, przy Direkcyi Pocztt Litewfkich w Wilnie będącey, przysyłaiąc Prenumeraty na rok, lub pół-rocze na też Gazetę Peterzburfką, kiedy bez dodatku, na rok, Rubli 13. a na pół rocze Rubli 6 i pół: a kiedy z dodatkiem, na rok Rubli 18, a na pół roku Rubli 9. Na Kuryera zaś Litewfkiego należy Prenumeraty na rok złł: 80, czyli Rubli 12, lecz i na pół, lub na czwierć roku abonować się wolno. przesyłaiąc w każdym razie należne quantum srebrem Kto zechce miec Gazety zagraniczne, udawać fię ma, mieszkaiący w Gubernii Litewfkiey, do pomienioney Expedycyi Gazetney w Wilnie, lub do naybliższego fiebie Kantoru Pocztowego; które o wielości nalężney Prenumeraty uwiadomią, takową przyimą, i żądane Gazety Prenumerantom, za uwiadomieniem przez nich, iaka Stacya oftatnia do nich, regularnie przesyłać będą. Mieszkaiący w ościennych Guberniach Litewfkiey, maią udawać fię, tak o Gazety zagraniczne, iak o Kuryera Litewfkiego, przesyłaiąc uwiadomienie, jakie Gazety mieć chcą, Nazwifko fwoie, oraz mieysca, gdzie mieszkaią, przez naybliższy Kantor Pocztowy Gubernii fwoiey, do teyże Expedycyi Gazetney w Wilnie—Datt w Wilnie dnia 16. 9bra V.S. 1797.

Jan Frisel Dyrekt. Poczt Litewfkich: